

Bakgrunn for vedtak

Grunnvannsuttak til Sumstad vannverk

Roan kommune i Sør-Trøndelag

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Roan kommune
Referanse	201501376-9
Dato	27.05.2016
Notatnummer	KI-notat 11/2016
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Eline Nordseth Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	4
NVEs vurdering	6
NVEs konklusjon	8
Forholdet til annet lovverk	9
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	10

Sammendrag

Roan kommune har søkt om å få ta ut grunnvann til Sumstad vannverk i Roan kommune. Det er søkt om et uttak på 25 000 l/døgn, som tilsvarer 0,3 l/s gjennomsnittlig over døgnet. Uttaket vil bli drikkevannskilde for Sumstad-grenda og dekke behovet til husdyrhold.

Det er ikke registrert naturtyper som blir påvirket av tiltaket. Gaupe er registrert som streifdyr, men NVE antar at denne arten ikke blir påvirket av grunnvannsbrønnen. Automatisk fredete kulturminner i området antas ikke å bli påvirket.

Det går en vei gjennom området som benyttes til friluftsinnteresser og som adkomst til skytebanen oppstrøms brønnen. Bruk av veien vil ikke bli vanskeliggjort av tiltaket. Innenfor sikringssonene til brønnen vil det være restriksjoner for ny eller endret aktivitet, men det virker ikke å være et stort problem i denne sammenheng.

Fylkesmannen mener at kilden til forurensningen bør vurderes, og NVE oppfordrer Fylkesmannen til å ta dette videre som forurensningssak, gitt at det blir gitt konsesjon til uttaket.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Roan kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til grunnvannsuttak til Sumstad vannverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Roan kommune, datert 23.02.16:

«Roan kommune ønsker å etablere uttak av 25 000 l/døgn grunnvann fra Sumstad i Roan kommune i Sør-Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelse:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- *Uttak av 25 000 l/døgn grunnvann til husholdning/husdyr.»*

Om søker

Tiltakshaver er Roan kommune. Tiltaket begrunnes med at nåværende grunnvannsbrønn har fått for høyt blyinnhold. Kommunen skal også eie anlegget.

Beskrivelse av området

Den planlagte brønnen vil etableres i et dalføre ved Sørmyra, sør-sørøst og oppstrøms for fylkesvei 14, på en relativt tykk strandavsetning.

Brønnen skal forsyne Sumstad-grenda med vann til husholdning og husdyrhold.

Teknisk plan

Beskrivelse av grunnvannsbrønn og –magasin

Brønnen planlegges som en fjellbrønn. Ved planlagt etableringssted er det omtrent 35 m ned til fast fjell. Løsmassene som dekker grunnfjellet er lagdelt med et 2-3 m tykt sandlag, underlagt et finere lag med silt og leire ned til fjellet. Bergarten er oppgitt som kvartsmonzonittisk gneis. Det er, ved prøveboring, boret 40 m ned i fjellet, som utgjør total dybde til omtrent 75 m.

Brønnen har overtrykk, og en vannmengde på 0,5 l/s renner ut over brønntoppen. Denne vannmengden anses som stabil, da vannet har rent siden oktober 2014.

Overtrykket i brønnen og brønnborers logg tilsier at brønnen har en kapasitet på minst 2 l/s.

Det er foretatt fem runder med vannprøver, og kvaliteten er tilfredsstillende. Det er ikke påvist konsentrasjon av bly.

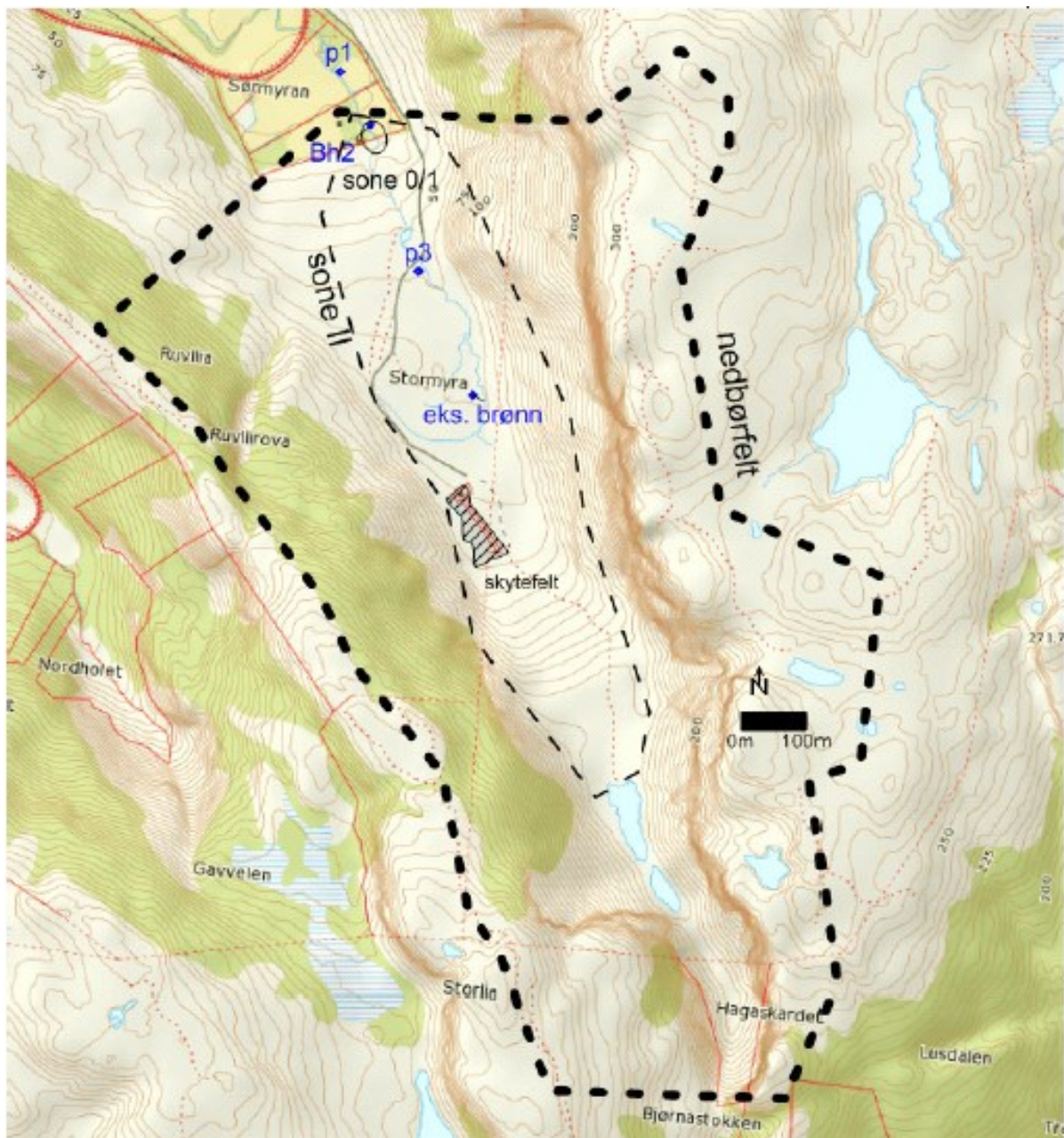
Arealbruk

Brønnens umiddelbare området (utbyggingsområdet) er innenfor en radius av 25 m. Det er inngått avtale med grunneiere om at kommunen kan sette i gang arbeidet med brønnen. Deler av dette området kommer til å bli gjerdet inn.

I nærområdet, sone I, bør all aktivitet holdes til et minimum. Sone I er avgrenset som et elliptisk område til omtrent 50 m oppstrøms brønnen.

I tilsigsområdet, sone II, bør ny eller endret aktivitet meldes og godkjennes av kommunen. Sone II er strukket omtrent 1 km oppstrøms brønnen langs nedbørfeltet.

Arealbruken er illustrert i figur 1.

Figur 1 - kart over området

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området ligger i LNF-2-sone, men kommuneplanen er oppe til revisjon. Kommunen vil selv sørge for at området får status i samsvar med vannuttaket.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. Den har vært sendt lokale myndigheter på høring, og NVE mener saken er tilstrekkelig opplyst på denne måten.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har uttalt følgende i brev av 04.03.2016:

« ...

Grunnvannskilden

Den nye brønnen (Bh2) har god kapasitet i forhold til behovet. Det er ved testboring funnet at brønnen har overtrykk da vann renner ut av brønntoppen. Vannmengden som kommer ut er stabil og estimert til ca. 0,5 l/s eller 67 % høyere enn vannbehovet.

Det er ikke pumpet mer ut over dette, da mengden i forhold til behovet er såpass høy. Ut i fra overtrykket i brønnen og brønnborers logg er det estimert en kapasitet på minst 2 l/s, som er langt over vannbehovet. Det regnes med at brønnkapasitet er en del høyere enn dette, da brønnen sannsynligvis vil tåle en høyere pumperate og større avsenkning.

Det er i utredningen ikke vurdert om vannuttaket vil ha påvirkning på bekken som er i dalen, men med den vannmengden som er beskrevet i forhold til uttaket, kan man anta at dette ikke vil påvirke vannføring i bekken nevneverdig.

Det ser heller ikke ut til at dagens vannuttak har endret vannføringen i bekken i vesentlig grad. I og med at vannbehovet/uttaket er det samme, kan vi ikke se at dette medfører en økt negativ konsekvens for bekken.

Det står i utredningen fra Norconsult i kapittel 5 Forslag til sikringssoner kulepunkt 5 side 13, at «Det er ingenting i analysedata eller i vår tolkning av nydannelse av grunnvann som tyder på at tilsig til grunnen fra skytefeltet med risiko for forhøyede bly-nivåer vil påvirke grunnvann i fjell og uttak fra Bh2.»

Videre står det i kapittel 5.1 at det ytre tilsigsområde (sone III) er definert som buffersonen utenfor sone II og omfatter det lokale nedbørsfeltet som drenerer inn til brønnens tilsigsområde og bekken. Det blir beskrevet at tilsig fra dette området vil kunne nå brønnen, men det vil ta flere titalls år.

I kap. 5.2 er sone II definert som det indre tilsigsområdet til brønnen. Her har Norconsult skrevet at; «Sone II utgjør det indre området hvor tilsig som finner veien til sprekker i berggrunnen regnes med å kunne nå brønnen. Sone er strukket ca. 1 km sør for Bh2 til et stort vann, og omfatter hele området dekket med løsmasse og ca. 250 m med fjell i dagen.»

Både skytefeltet og brønnen ligger innenfor sone II, og skytefeltet ligger oppstrøms brønnen. Vi ser for oss at et vannuttak over tid vil øke tilsigsmengden av vann til dette brønnpunktet fra omkringliggende områder, inklusive skytefeltet. Både kap. 5.1 og 5.2 beskriver at vann i dette området kan nå brønnen. Da er det etter vår vurdering også potensiale for at forurensning

over tid kan gjøre denne brønnen ubrukelig. Fylkesmannen ser det derfor som viktig å samtidig se på forurensningskilden og starte et arbeid med opprydding i forurensede masser/utskiftning av fangvoller for å redusere forurensningspotensialet fra skytefeltet. Dette blir også nødvendig etter vannforskriftens krav om minst god økologisk og kjemisk tilstand for vannforekomstene innen 2021.

Fylkesmannen sin vurdering

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ingen kommentarer til selve vannuttaket, men oppfordrer Forsvaret til å initiere et arbeid for å rydde opp i forurensningskilden til vannet. Å sikre rent vann «i flere titalls år» er ikke spesielt langt perspektiv i forhold til vannforsyning, og dette bør ha prioritet.»

Sør-Trøndelag fylkeskommune har uttalt følgende i brev av 01.02.16:

« ...

Det opplyses at anleggsarbeidet i forbindelse med tilrettelegging for grunnvannsuttak ikke vil være til hinder for ferdsel og friluftsliv i området.

Så vidt vi kan se fra kulturminneregisteret, er det ikke registrert automatisk fredede kulturminner innen området. Selv om dette registeret er noe mangelfullt, vurderer vi det til å være relativt liten risiko for at planen vil komme i konflikt med slike. Vi minner imidlertid om den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i kulturminneloven. Dersom en under opparbeidingen skulle støte på noe spesielt i grunnen (mulig fredet kulturminne), må en stanse arbeidet og varsle fylkeskommunen.

For øvrig har Sør-Trøndelag fylkeskommune ingen merknader.»

Mattilsynet har uttalt følgende i brev av 22.02.16:

« ...

Mattilsynet har vært orientert om planer om å etablere en ny vannkilde ved Sumstad i forbindelse med at den eksisterende brønnen ved Sumstad inneholdt bly over den tillatte grenseverdien. Saksbehandler har vært på befaring til den aktuelle vannkilden tidligere.

Foreliggende søknad om konsesjon, utarbeidet av Roan kommune og Norconsult beskriver prosjektet på en grundig måte. Det er vurdert at innbyggerne ved Sumstad har et vannbehov på 0,3 l/s og det søkes dermed om dette. Vannet som renner ut på brønntoppen utgjør ca. 0,5 l/s og kapasiteten til brønnen anslås å være 2 l/s.

Mattilsynet mener at Roan kommune bør sørge for at det blir søkt om et tilstrekkelig høyt uttak med tanke på en utbygging m.m.

Kommunen opplyser om at det skal pålegges restriksjoner ved at ca. 100 m² av dyrkamarka må gjerdes inn, og at ytterligere 5 daa dyrkamark pålegges restriksjoner ved at arealene ikke kan gjødsles eller sprøytes.

Som konklusjon anbefaler Mattilsynet at det gis konsesjon til Roan kommune i henhold til den foreliggende søknad.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det er søkt om å ta ut grunnvann fra en grunnvannsforekomst i fjell. Det er søkt om et døgnuttak på 25 000 l, som tilsvarer omtrent 0,3 l/s som gjennomsnitt over døgnet. Innstrømningsområdene antas å være landarealene i dalføret ved Sørmyra. Norconsult har foretatt prøveboring og en stabil vannmengde på 0,5 l/s renner ut av toppen på prøvebrønnen. Brønnen antas å ha en kapasitet på minst 2 l/s, 600 % av det gjennomsnittlige døgnuttaket.

NVE mener at omsøkt grunnvannstiltak er såpass beskjedent at det ikke vil påvirke grunnvannsspeilet i særlig grad. Dette både fordi maksuttaket kun er en brøkdel av brønnkapasitet, og fordi brønnen er tenkt plassert i et myrområde, som medfører høy infiltrasjonskapasitet.

Naturmangfold

Naturtyper

Søk i naturbase (04.05.16) ga ikke treff på naturtyper.

Arter

Søk i artskart (04.05.16) ga treff på den rødlistede arten gaupe (EN), som er et streifdyr. Tiltaket ansees ikke å påvirke denne arten etter at brønnen er etablert.

Forholdet til naturmangfoldloven
Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om grunnvannsutttaket til Sumstad vannverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, hydrogeologisk undersøkelse utført av Norconsult, høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som naturbase og artskart den 04.05.16. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til grunnvannsutttaket fins det gaupe (EN). Denne arten vil etter NVEs vurdering ikke påvirkes av det omsøkte vannuttaket. Et eventuelt uttak av grunnvann på Sumstad vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra grunnvannsutttaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt. Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår

dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Det går en vei gjennom området som brukes i forbindelse med friluftsinnteresser og skytebanen oppstrøms brønnen. Søker har vurdert det slik at denne veien ikke vil bli påvirket av anleggelse av grunnvannsbrønn. NVE sier seg enig i dette.

Det er ikke kommet inn høringsuttalelser som tar stilling til temaet landskap/friluftsliv/brukerinteresser. I naturbase (04.05.16) er det ikke registrert friluftslivsområder.

Sikringssonene rundt brønnen vil medføre at ny eller endret aktivitet må meldes og godkjennes av kommunen. Innerste sone rundt brønnen, som må gjerdes inn, ligger på dyrket mark. Dette er avtalt med grunneier.

Kulturminner

I kulturminnesøk (04.05.16) er det registrert et funnsted (automatisk fredet) nordvest for den eventuelle brønnen. Dette ligger ikke i umiddelbar nærhet til brønnen og vil, i NVEs øyne, ikke bli berørt av etablering av grunnvannsbrønnen.

Fylkeskommunen har ingen merknader om kulturminner, annet enn at de minner om meldeplikten, jf. kulturminneloven § 8.

Reindrift

Søker informerer om at det forekommer enkeltindivider på streif i området. NVE kan ikke se at etablering av grunnvannsbrønn på Sumstad vil komme i konflikt med reindriften.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Det er foretatt fem runder med vannprøver, og vannets kvalitet er tilfredsstillende. Mattilsynet stiller seg positive til at det anlegges ny grunnvannsbrønn på grunn av for dårlig kvalitet på vannet fra den forrige brønnen.

Fylkesmannen uttrykker bekymring for at vannuttaket vil kunne øke tilsiget fra blant annet skytefeltet som ligger oppstrøms brønnpunktet. Videre mener de at et arbeid for å takle kilden til forurensning bør startes, slik at ikke også denne brønnen om en tid blir ubrukelig som følge av for høyt blyinnhold i vannet.

NVE oppfordrer at Fylkesmannen går videre med denne saken som forurensningsmyndighet.

Ellers ser ikke NVE at grunnvannsuttaket i seg selv vil påvirke vannkvaliteten i grunnvannsforekomsten.

Samfunnsmessige fordeler

Det omsøkte grunnvannsuttaket vil gi rent drikkevann til Sumstad-grenda. Dette skal dekke både vann til husholdninger og vann til husdyrhold. Rent drikkevann er en allmenn interesse av høy prioritet.

Oppsummering

Roan kommune har søkt om å få ta ut grunnvann til Sumstad vannverk i Roan kommune. Det søkt om et uttak på 25 000 l/døgn, som tilsvarer 0,3 l/s gjennomsnittlig over døgnet. Uttaket vil bli drikkevannskilde for Sumstad-grenda og dekke behovet til husdyrhold.

Det er ikke registrert naturtyper som blir påvirket av tiltaket. Gaupe er registrert som streifdyr, men NVE mener at denne arten ikke blir påvirket av grunnvannsbrønnen. Automatisk fredete kulturminner i området antas ikke å bli påvirket.

Det går en vei gjennom området som benyttes til friluftsinnteresser, og som adkomst til skytebanen oppstrøms brønnen. Bruk av veien vil ikke bli vanskeliggjort av tiltaket. Innenfor sikringssonene til brønnen vil det være restriksjoner for ny eller endret aktivitet. Det er kommunen og Mattilsynet som ev. oppretter sikringssoner.

Fylkesmannen mener at kilden til forurensningen bør vurderes, og NVE oppfordrer Fylkesmannen til å dette videre som forurensningssak, gitt at det blir gitt konsesjon til uttaket.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Roan kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til grunnvannsuttak til Sumstad vannverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

NVE oppfordrer søker til å kontakte Fylkesmannen angående kilden til blyforurensning. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av rent drikkevann ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som er miljømessig bedre.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Grunnvannsuttak

Tillatelsen gjelder et uttak på 25 000 l/døgn.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Uttak	Uttak av grunnvann, 25 000 l/døgn. Dette gir et gjennomsnittlig uttak på 0,3 l/s.
Annet	Tiltaket skal gjennomføres som beskrevet i søknaden.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og/eller Sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).